

Er »blå baretter« blevet umoderne?

*Af JØRGEN ESTRUP Landsformand, FN-forbundet i Danmark
Søndag den 10. august 2008, 22:30*

FN har hidtil været omdrejningspunktet for udsendelse af danske soldater til internationale opgaver. Hvis det skal ændres, bør det ikke ske ad bagdøren. Det kræver offentlig debat og politisk konsensus.

Under maksimal mediebevågenhed og med taler af FNs daværende generalsekretær, Kofi Annan, og den danske forsvarsminister Hans Hækkerup søsattes i 1996 FNs hurtige udrykningsstyrke, SHIRBRIG (The Multi-National Stand-By High Readiness Brigade for United Nations Operations), som med kort varsel skulle kunne indsættes i globale FN-fredsoperationer. Initiativet var dansk; placeringen var Høvelte Kaserne i Farum og den første chef var dansk, general Finn Særmark Thomsen.

Torsdag (7.august) kom så den kortfattede meddelelse om brigadens nedlæggelse fra forsvarsminister Søren Gade i et svar til Folketingets Forsvarsudvalg: Danmark ønsker sammen med andre nordiske lande at forlade SHIRBRIG, som, man i øvrigt finder, bør nedlægges. Ingen nærmere redegørelse, henvisning til mislykkede operationer eller til de i øvrigt i forsvaret så velkendte økonomiske fejlpositioner. Ingen offentlig debat overhovedet, men en politisk beslutning midt i sommerferien. Selv ikke den siddende Forsvarskommission med Hans Hækkerup som formand har taget sig tid til at besøge SHIRBRIG og vurdere dens fremtidige muligheder.

DET OFFICIELLE DANMARK underspillede ellers ikke betydningen, da SHIRBRIG så dagens lys: På dansk initiativ fik FN for første gang en permanent militær styrke, som kunne bidrage til at udfylde det vakuum, som var så åbenbart efter folkemordet i Rwanda (1994) og massakren i Srebrenica (1995). Det var et første forsøg på at løfte den forpligtelse, som alle FNs medlemslande højtideligt havde påtaget sig ifølge FN-pagtens artikel 43, men som ingen siden havde haft vilje til at føre ud i livet, bl.a. som følge af splittelsen og konfrontationerne under Den kolde Krig. Nu så Verden anderledes ud – FN-ideen levede på ny.

SHIRBRIG har eksisteret i godt ti år og i den periode opbygget den kapacitet og ekspertise, som er nødvendig for at kunne understøtte en multinational – FN eller anden – militær styrke, som skal indsættes med kort varsel i et af de globale brændpunkter. Det, som SHIRBRIG kan, er således noget alle militære fredsoperationer har brug for, hvad enten operationen sker i FN-regi eller på anden måde. Det drejer sig først og fremmest om planlægning, koordinering og logistik. Hvis de nationale styrker ikke kan samarbejde, så mislykkes operationen. SHIRBRIG har indtil videre med succes deltaget i fire FN-missioner (en operation i Eritrea, en i Liberia samt to i Sudan) og styrken har specialiseret

sig i fredsarbejdet i Afrika. Bl.a. har SHIRBRIG støttet Den Afrikanske Union i udviklingen af regionale værktøjer for fredsarbejdet.

Og så er omkostningerne små: Danmark kan med et beskedent bidrag – mindre end syv millioner kr. årligt – fastholde en afgørende støtte til FN og til mennesker, der lever i konfliktområder plaget af permanent vold mod civile, eksempelvis Darfur. Mindre end ½ promille af det nuværende danske forsvarsbudget.

SHIRBRIG HAR I DAG deltagelse fra 16 lande, medens yderligere syv lande har observatørstatus. Det har været nævnt, at det største problem for SHIRBRIG var den manglende interesse fra medlemslandene i at tilmelde styrker. Ikke desto mindre tilmeldte to medlemslande nye styrker til brigaden nøjagtig samtidig med, at Danmark meddelte beslutningen om at trække sig ud. Men først og fremmest er tilmeldingen af styrker til SHIRBRIG et helt misvisende »succeskriterium«: Det, SHIRBRIG kan, og som de har dokumenteret deres effektivitet i gennem praktiske operationer, er noget, alle militære fredsoperationer har brug for. Tilmeldingen af styrker til internationale operationer er under alle omstændigheder en kilde til usikkerhed, som det så ofte har vist sig. At bruge det som argument for nedlæggelse er »en falsk melodi«.

Måske er den egentlige begrundelse, at også den danske regering nu er blevet smittet af den – specielt amerikanske – »mode«: »Blå baretter« er blevet umoderne. Men i så fald burde beslutningen ikke tages bag lukkede døre i sommerferien. FN har hidtil været omdrejningspunktet for udsendelse af danske soldater til internationale opgaver. Hvis det skal ændres, bør det ikke ske ad bagdøren. Det kræver offentlig debat og politisk konsensus.